

Nr 245.

Av herrar **Holm** och **Falk**, angående viss ändring av lagen om förenings- och förhandlingsrätt.

I 3 § första stycket lagen om förenings- och förhandlingsrätt den 11 september 1936 stadgas.

Föreningsrätten skall lämnas okränkvt. Sker kränkning av föreningsrätten genom avtalsuppsägning eller annan dylik rättshandling eller genom bestämmelse i kollektivavtal eller annat avtal, vare rättshandlingen eller bestämmelsen ogill.

Lagen upptager icke någon definition av begreppet föreningsrätt, men enligt arbetsdomstolens tolkning förstås med föreningsrätt i lagens mening rätten att tillhöra facklig organisation. Vilka åtgärder som skola betraktas såsom föreningsrättskränkning angivas icke heller i lagen i vidare mån än att avtalsuppsägning eller annan dylik rättshandling eller bestämmelse i kollektivavtal eller annat avtal, varigenom föreningsrätten kränkes, förklaras vara ogill. Det framgår härav, att lagstiftaren närmast haft i sikte kränkning av den enskilda föreningsrätten, medan lagen icke giver någon bestämd ledning för bedömande, huruvida kränkning kan ske genom åtgärder, riktade mot den fackliga organisationen eller dess verksamhet. På grund av motstridiga uttalanden i förarbetena till lagen är det till och med tvivelaktigt, huruvida en organisation, vars medlemmar utsatts för föreningsrättskränkning, kan för egen del yrka skadestånd för liden skada på grund av det intrång i organisationsverksamheten, som de enskilda kränkningarna betyda. Ännu tvivelaktigare synes vara, huruvida organisationen kan på lagen grunda anspråk på grund av sådant intrång i organisationsverksamheten, vilket icke hänför sig till åtkomliga föreningsrättskränkningar mot enskilda medlemmar.

Ur synpunkten av föreningsrättsskyddets syftemål synes det emellertid icke finnas någon anledning att begränsa skyddet att avse föreningsrättskränkning mot enskilda. Lagfästandet av sistnämnda skydd kan i själva verket till och med förväntas medföra, att motarbetandet inom vissa områden av de fackliga organisationssträvandena kommer att taga formen av åtgärder, riktade mot organisationsbildandet resp. organisationsverksamheten, syftande till att försvåra startandet eller upprätthållandet av fackliga organisationer. Dylika åtgärder synes icke vara åtkomliga med mindre föreningsrättsbegreppet utvidgas att omfatta även rätt för facklig organisation att fritt utöva sin verksamhet och alltså till föreningsrättskränkning hänföres även åtgärd i syfte att öva intrång i förenings organisationsverksamhet.

Under åberopande av det anförda hemställes,

att riksdagen för sin del måtte besluta att i 3 § lagen om förenings- och förhandlingsrätt införas, förslagsvis såsom första och andra stycke, följande bestämmelser:

Med föreningsrätt förstås i denna lag rätt för arbetsgivare och arbetstagare att tillhöra förening för tillvaratagande av medlemmarnas intressen i avseende å anställningsvillkor och förhållandet i övrigt mellan arbetsgivare och arbetstagare ävensom rätt för sådan förening att utan intrång från motsidan fritt utöva sin verksamhet.

Såsom kränkning av föreningsrätten skall i förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare anses åtgärd, vidtagen i syfte att hindra någon att inträda i eller förmå honom att utträda ur förening eller i anledning av verksamhet för förening eller för åstadkommande av förening, ävensom eljest åtgärd med syfte att öva intrång i förenings organisationsverksamhet.

Därest riksdagen icke skulle vara beredd att utan förutgången utredning taga ställning till frågan, hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande sådan utvidgad tillämpning av lagen om förenings- och förhandlingsrätt, som ovan angivits, samt om framläggande för riksdagen av förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 23 januari 1939.

G. E. Holm.

Karl Falk.
